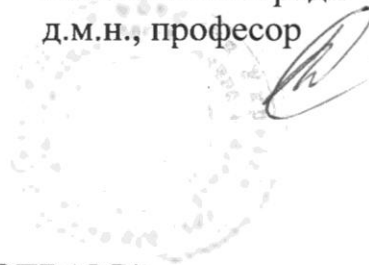

**УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ОРГАНІЗЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗБРОЙНИХ СИЛ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради Української
військово-медичної академії
від 28 серпня 2020 р. протокол № 7

Голова вченої ради
д.м.н., професор

Валерій Савицький

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я
підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії**

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 222 Медицина

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Форма навчання: очна (денна)

Тривалість навчання: 14 кредити (420 годин)

Шифр 1.1.08

Ухвалено на засіданні Методичної ради
Української військово-медичної академії
Протокол від "27" 08 2020 року, № 8

Київ – 2020

Розроблено та внесено: кафедра організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

Розробники програми:

БАДЮК Михайло Іванович, доктор медичних наук, професор, начальник кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

КОЗАЧОК Володимир Юліанович, кандидат медичних наук, доцент, заступник начальника кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

БІБІК Тарас Антонович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

ПІВНИК Володимир Миколайович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

СОЛЯРИК Валерій Володимирович, кандидат медичних наук, доцент, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

СЕРЕДА Ірина Костянтинівна, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

МИКИТА Оксана Олександрівна, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

РУДИНСЬКА Софія Михайлівна, кандидат медичних наук, старший викладач кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри № 8

“27” серпня 2020 р.

ДОПОВНЕНО ТА СКОРЕКТОВАНО

Протокол засідання кафедри № ____

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

Начальник кафедри організації
медичного забезпечення збройних сил
доктор медичних наук, професор
“27” 08 2020 року

 Михайло БАДЮК

Програма вводиться в дію з “01” 09 2020 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Організація і управління охороною здоров’я” циклу дисциплін професійних компетенцій складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії (PhD).

Галузь знань: 22 Охорона здоров’я

Спеціальність: 222 Медицина

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти доктор філософії

Форма навчання: очна (денна)

Тривалість навчання: 14 кредитів (420 годин)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація і управління охороною здоров’я військовослужбовців та громадян України.

Міждисциплінарні зв’язки

Навчальна дисципліна “Організація і управління охороною здоров’я” здійснюється впродовж другого року навчання.

Організація і управління охороною здоров’я як навчальна дисципліна

а) ґрунтується на вивченні ад’юнктами навчальних дисциплін: філософія наукового світогляду, сучасні інформаційні технології у науковій діяльності та біометрія, методологічні основи організації та проведення наукових досліджень, курс академічної доброчесності;

б) інтегрується з цими дисциплінами та в подальшому з вибілковими дисциплінами;

в) забезпечує вивчення правових, організаційних та економічних засад галузі охорони здоров’я;

г) сприяє формуванню профілактичного напрямку діяльності з урахуванням можливого впливу на стан здоров’я населення чинників різного походження при розробці комплексних медико-соціальних заходів;

д) конкретизує методи та засоби формування здорового способу життя;

е) сприяє формуванню економічного мислення, адаптованого до вимог ринкової економіки.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Обсяг навчального навантаження слухачів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються слухачам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Основними видами навчальних занять із організації і управління охороною здоров’я, згідно навчального плану, є лекції, семінарські, практичні заняття та самостійна робота слухачів з тематики програми навчальної дисципліни.

1. ЗАГАЛЬНА МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни “Організація і управління охороною здоров’я” є підготовка фахівців найвищої кваліфікації з медицини для потреб науки та сфери вищої освіти для Збройних Сил України.

2. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність у галузі охорони здоров’я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики

Програмні компетентності (загальні)

Дослідницькі компетентності

Здатність до абстрактного мислення, синтезу, аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань;

Здатність до проектування і здійснення комплексних досліджень, на основі системного наукового світогляду з використанням основних універсальних методологічних принципів та знань в області історії і філософії науки;

Здатність до проведення оцінювання результатів наукових досліджень з використанням знань та умінь у галузі медичної статистики;

Комунікативні компетентності

Здатність ефективно спілкуватися із спеціальною та загальною аудиторіями державною та іноземною мовами;

Здатність ефективно використовувати навички риторики;

Здатність представляти складну інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово, використовуючи відповідну технічну лексику та методи;

Готовність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

Здатність до ефективної професійної взаємодії.

Управлінські компетентності

Здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей.

Викладацькі компетентності

Здатність педагогічно мислити, що передбачає наявність умінь: аналітичних, завдяки яким проявляється узагальнене вміння педагогічно мислити:

діагностувати педагогічні явища, аналізувати їх складові (умови, причини, мотиви, засоби, форми та інше); знаходити способи оптимального рішення педагогічних проблем тощо;

прогностичні, які проявляються в прогнозуванні педагогічного процесу, розвитку особистості та її соціальних відношень;

проективні, що полягають у конкретизації педагогічного прогнозування в планах навчання і виховання, обґрунтування способів та етапів їх реалізації: підбір змісту педагогічного процесу; визначення основних видів діяльності тощо;

рефлексивні, що проявляються в уміннях педагога аналізувати свою професійну діяльність: правильність постановки мети і завдань; адекватність змісту педагогічного процесу поставленим завданням; відповідність форм, методів, засобів індивідуальним і віковим особливостям суб'єктів навчання;

компетентність навчати суб'єктів навчання на практичних заняттях.

Особистісні компетентності

Здатність планувати та вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку;

Здатність навчатися, мати сучасний рівень навчання;

Здатність працювати автономно;

Здатність бути критичним і самокритичним;

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Етичні зобов'язання

Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

Програмні компетентності (професійні)

Загальнопрофесійні компетентності

Здатність виконувати оригінальні дослідження в медицині стосовно різних груп населення та досягати наукових результатів, що створюють нові знання, із звертанням особливої уваги до актуальних задач/проблем та використанням новітніх наукових методів.

Здатність планувати проведення клінічного та експериментального дослідження, обирати сучасні методологічні підходи до оцінки результатів, здійснювати статистичний аналіз результатів.

Спеціалізовано-професійні компетентності

Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в Україні та у світі в цілому;

Здатність відокремлювати структурні елементи, що складають теоретичну та емпіричну основу системи знань зі спеціальності «Медицина»;

Здатність до організації медичного забезпечення залежно від вікових, гендерних, медико-соціальних особливостей пацієнтів;

Здатність на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню здійснювати систему санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів щодо: організації раціонального харчування, водопостачання; первинної профілактики захворювань і травм; пропаганди здорового способу життя.

Здатність застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень, проблем і тенденцій медицини у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в Україні та у світі в цілому

3. Програмні результати навчання

Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення

Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

Використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.

Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

4. Зміст навчальної дисципліни

На засвоєння навчальної дисципліни відводиться 420 годин / 14 кредитів ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни “Організація і управління охороною здоров’я”

Номери та найменування розділів і тем	Всього годин	З них		Під керівництвом викладача				Звітність
		ПКВ	СР	Л	С	ПЗ	ГВ	
КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ. 1. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я	212	162	50	62	78	20	0	2
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я	36	26	10	12	14	0	0	
Тема 1. Соціальна медицина та охорона здоров’я як наука	6	4	2	2	2			
Тема 2. Здоров’я як системна категорія – сутність, зміст і визначення	6	4	2	2	2			
Тема 3. Демографічні проблеми України як інтегральний показник стану громадського здоров’я	6	4	2	2	2			
Тема 4. Професійне здоров’я військовослужбовців як основа бойової готовності Збройних Сил України	4	4		2	2			
Тема 5. Основи законодавства України про охорону здоров’я	4	2	2		2			
Тема 6. Страхова медицина – ринкова модель організації охорони здоров’я	6	4	2	2	2			
Тема 7. Загальна практика – сімейна медицина і її роль в реформуванні ОЗ	4	4		2	2			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.2 ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ	72	58	14	22	26	10	0	0
Тема 8. Історія розвитку менеджменту, управління та організації охорони здоров’я	4	4		2	2			
Тема 9. Сутність і значення менеджменту в системі охорони здоров’я	6	4	2	2	2			
Тема 10. Менеджмент як система. Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров’я	6	4	2	2	2			
Тема 11. Функції менеджменту. Технологія менеджменту	8	6	2	2	2	2		
Тема 12. Мотивація як функція менеджменту	4	4		2	2			
Тема 13. Контроль як загальна функція менеджменту в системі охорони здоров’я	8	6	2	2	2	2		
Тема 14. Методи менеджменту. Управлінські рішення в менеджменті	6	4	2	2	2			
Тема 15. Керівництво та лідерство	8	6	2	2	4			
Тема 16. Психологія управління	10	8	2	2	4	2		
Тема 17. Конфліктологія в медичних закладах. Урегулювання конфліктів та ведення ділових переговорів	12	12		4	4	4		
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.3 ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я	48	34	14	14	14	6	0	
Тема 18. Фінансово-економічна система України	6	4	2	2	2			
Тема 19. Господарська діяльність закладу охорони здоров’я МО України	6	4	2	2	2			
Тема 20. Господарські відносини з підприємствами, установами та закладами	6	4	2	2	2			
Тема 21. Збитки за укладеними господарськими договорами та порядок їх відшкодування	8	6	2	2	2	2		
Тема 22. Трудові відносини на підприємстві, в установі, закладі	6	4	2	2	2			

Номери та найменування розділів і тем	Всього годин	З них		Під керівництвом викладача				Звітність
		ПКВ	СР	Л	С	ПЗ	ГВ	
Тема 23. Організація оплати праці в бюджетних установах	10	8	2	2	2	4		
Тема 24. Податкова політика держави в умовах економічних реформ	6	4	2	2	2			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.4 УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ. АКРЕДИТАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	54	42	12	14	24	4	0	
Тема 25. Аналіз якості медичної допомоги	8	6	2	2	4			
Тема 26. Управління якістю медичної допомоги.	6	6		2	4			
Тема 27. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я	8	6	2	2	2	2		
Тема 28. Система стандартів у сфері охорони здоров'я України	8	6	2	2	2	2		
Тема 29. Стандартизація медичного забезпечення збройних сил	8	6	2	2	4			
Тема 30. Міжнародні стандарти ISO серії 9000 та можливості їх застосування в охороні здоров'я	8	6	2	2	4			
Тема 31. Акредитація та ліцензування закладів охорони здоров'я	8	6	2	2	4			
ПМК 1	2	2						2
КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ	60	48	12	16	24	6	0	2
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.1 БОЙОВА І МОБІЛІЗАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ТА БОЙОВА ПІДГОТОВКА МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ	24	18	6	8	10	0	0	0
Тема 32. Військово-медична доктрина України	6	4	2	2	2			
Тема 33. Основи бойової та мобілізаційної готовності медичної служби	10	8	2	4	4			
Тема 34. Організація бойової підготовки медичного складу ЗС України	8	6	2	2	4			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.2 ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗС УКРАЇНИ	34	28	6	8	14	6	0	
Тема 35. Актуальні питання лікувально-профілактичного забезпечення ЗС України	8	8		4	4			
Тема 36. Організація та зміст роботи військового госпіталю як центру профілактичної і лікувально-діагностичної роботи у гарнізоні (зоні відповідальності)	6	4	2	2	2			
Тема 37. Планування роботи лікувальних закладів ЗС України	6	4	2		4			
Тема 38. Аналіз лікувально-діагностичної роботи лікувальних закладів ЗС України	14	12	2	2	4	6		
ПМК 2	2	2						2
КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК (СИЛ)	116	98	18	26	48	12	10	2
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.1 ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК (СИЛ)	66	56	10	14	24	8	10	0
Тема 39. Актуальні питання організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ (сил)	12	12		4	4	4		

Номери та найменування розділів і тем	Всього годин	З них		Під керівництвом викладача				Звітність
		ПКВ	СР	Л	С	ПЗ	ГВ	
Тема 40. Основи управління медичною службою	12	10	2	2	4	4		
Тема 41. Медична служба механізованої (танкової) бригади	6	4	2	2	2			
Тема 42. Військовий мобільний госпіталь, завдання, організаційно-штатна структура, організація роботи	10	8	2	4	4			
Тема 43. Організація медичного забезпечення механізованої (танкової) бригади в різних видах бойових дій (обороні, наступі)	18	16	2		6		10	
Тема 44. Особливості медичного забезпечення військ під час проведення ООС (АТО). Досвід організації медичного забезпечення різних видів бойових дій ЗС України в умовах ООС (АТО)	8	6	2	2	4			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.2 ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ КРАЇН НАТО	48	40	8	12	24	4	0	
Тема 45. Принципи і політика медичного забезпечення НАТО (МС 0326/3)	8	6	2	2	4			
Тема 46. АJP-4.10 - Об'єднана союзницька доктрина з медичного забезпечення	8	6	2	2	4			
Тема 47. Нормативно-правові документи щодо здійснення планування з медичного забезпечення держав-членів НАТО	10	10		2	4	4		
Тема 48. Організація медичної допомоги у державах-членах НАТО	8	6	2	2	4			
Тема 49. Організація медичного забезпечення в умовах застосування засобів масового ураження у державах-членах НАТО	6	6		2	4			
Тема 50. Організація медичного забезпечення багатонаціональних сил під егідою НАТО	8	6	2	2	4			
ПМК 3	2	2						2
Педагогічна практика	30	30						
Іспит	2	2						2
ВСЬОГО:	420	340	80	104	150	38	10	8

Скорочення: ПКВ – під керівництвом викладача;

СР – самостійна робота

Л – лекція;

С – семінарське заняття;

ПЗ – практичне заняття.

Примітка: 1 кредит ЄКТС (ECTS) – 30 год.

КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Змістовний модуль 1.1. Теоретичні основи охорони здоров'я

Тема 1. Соціальна медицина та охорона здоров'я як наука

Соціальна медицина та охорона здоров'я як наука про громадське здоров'я, методи аналізу масових медико-соціальних явищ та процесів, організацію, управління та економіку системи охорони здоров'я. Визначення, зміст та основні завдання соціальної медицини.

Роль соціальної медицини та охорони здоров'я в практичній діяльності закладів і органів охорони здоров'я та лікарів, в плануванні, управлінні, організації праці в охороні здоров'я.

Основні методи досліджень у соціальній медицині та охороні здоров'я, статистичний, демографічний, історичний, експериментальний, експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Поняття про системи та системний аналіз.

Виникнення та розвиток соціальної медицини та охорони здоров'я (суспільної медицини, соціальної гігієни) в Україні та зарубіжних країнах.

Видатні діячі соціальної медицини та охорони здоров'я (С.М.Ігумнов, М.І.Тезяков, С.А.Томілін, М.О.Семашко, З.П.Соловійов, А.В.Корчак-Чепурківський, М.О.Виноградов, М.Ф.Владимирський, Г.Н.Каминський, С.В.Курашов, О.В.Мольков, З.Г.Френкель, Л.І.Громашевський, Л.Л.Медвідь, Г.А.Баткіс, С.С.Каган, Л.Г.Лекареєв, А.М.Мерков та ін.).

Тема 2. Здоров'я як системна категорія – сутність, зміст і визначення

Визначення поняття «здоров'я» з точки зору різних підходів.

Сучасна концепція індивідуального і громадського здоров'я. Нові уявлення щодо принципів охорони здоров'я. Поняття про індивідуальне та громадське здоров'я. Методологічні підходи в визначенні концепції індивідуального і громадського здоров'я.

Індивідуальне здоров'я. Сучасний погляд та визначення. Особистісні та соціальні засади формування, збереження і передачі. Здоровий спосіб життя як шлях забезпечення особистого здоров'я.

Завдання системи управління охороною здоров'я (УОЗ), їх узгодженість з програмами ВООЗ та ЄС в формуванні та збереженні індивідуального здоров'я.

Тема 3. Демографічні проблеми України як інтегральний показник стану громадського здоров'я

Демографічні показники. Визначення. Демографічні проблеми в Україні. Причини, наслідки, завдання державної політики. Екзогенні та ендогенні фактори ризику здоров'я. Методичні показники здоров'я населення. Вплив факторів ризику на здоров'я населення. Характеристика факторів способу життя, навколишнього середовища, медичних та біологічних факторів. Медико-соціальні аспекти демографічної кризи в Україні.

Тема 4. Професійне здоров'я військовослужбовців як основа бойової готовності Збройних Сил України

Здоров'я – фізіологічні особливості. Фактори ризику та їх вплив на здоров'я.

Концепція професійного здоров'я як головна складова в подальшому реформуванні системи військової охорони здоров'я. Взаємозв'язок професійного здоров'я та бойової готовності.

Тема 5. Основи законодавства України про охорону здоров'я

Зміни та доповненнями до Закону України “Основи законодавства України про охорону здоров'я” (1992 р.). Закон України “Про екстрену медичну допомогу”. Наказ Міністра охорони здоров'я України “Про затвердження примірного статуту центру первинної медико-санітарної допомоги”. Екстрена та невідкладна медична допомога/

Тема 6. Страхова медицина – ринкова модель організації охорони здоров'я

Основи медичного страхування. Види медичного страхування. Соціально-психологічні аспекти медичного страхування.

Зарубіжний та вітчизняний досвід медичного страхування. Сучасний стан медичного страхування в державі.

Тема 7. Загальна практика – сімейна медицина і її роль у реформуванні охорони здоров'я

Роль і місце лікаря загальної практики – сімейної медицини в наданні допомоги населенню закріпленої території. Моделі діяльності лікаря загальної практики – сімейної медицини. Форми і методи переходу до сімейної медицини. Забезпечення якості в роботі лікаря загальної практики – сімейної медицини.

Змістовний модуль 1.2. Основи менеджменту

Тема 8. Історія розвитку менеджменту, управління та організації охорони здоров'я

Передумови виникнення науки про управління організацією. Етапи розвитку менеджменту. Класичні теорії менеджменту. Зарубіжні системи менеджменту. Розвиток управлінської науки в Україні. Етапи розвитку організації охорони здоров'я в різних країнах світу та в Україні. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту.

Тема 9. Сутність і значення менеджменту в системі охорони здоров'я

Сутність менеджменту. Цілі, задачі та види менеджменту. Предмет, об'єкт і суб'єкти вивчення менеджменту. Закони, закономірності і принципи менеджменту. Методи дослідження в менеджменті. Рівні управління. Менеджери, управлінці та підприємці в системі охорони здоров'я.

Тема 10. Менеджмент як система. Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я

Поняття про системи, їх сутність і призначення, класифікація. Складові частини і основні функціональні процеси керованих систем. Організаційно-функціональні цикли системи. Системоутворюючі і системостабілізуючі фактори керованих систем. Системний підхід і системний аналіз. Охорона здоров'я як

система. Організація апарату управління як складової частини системи. Організаційні структури управління. Проектування структур управління.

Тема 11. Функції менеджменту. Технологія менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Класифікація функцій менеджменту. Технологія менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту. Види планів, стратегічне планування. Організація, координація та регулювання як загальні функції процесу управління.

Тема 12. Мотивування у менеджменті

Поняття мотивації. Теорії мотивації. Методи підвищення трудової мотивації персоналу. Фактори, що впливають на мотивацію працівників. Оцінка ефективності й удосконалювання системи стимулювання праці. Способи реорганізації системи мотивації.

Тема 13. Контроль як загальна функція менеджменту в системі охорони здоров'я

Поняття і зміст контролю. Значення контролю в процесі управління. Види та рівні контролю, їх характеристика. Технологія контролю (вибір концепції, визначення мети, норми, методи, об'єм та область контролю). Функції контролю. Контроль за прийняттям та реалізацією управлінських рішень. Контроль якості та ефективності медичної допомоги населенню. Оцінка якості та ефективності медичної допомоги. Види контролю якості та ефективності медичної допомоги населенню.

Тема 14. Методи менеджменту. Управлінські рішення в менеджменті

Сутність, особливості формування методів менеджменту і їх класифікація. Економічні, технологічні, соціально-психологічні, адміністративні методи менеджменту.

Теорія прийняття управлінського рішення. Поняття та класифікація управлінських рішень. Технологія, методи розробки і обґрунтування рішень. Прийняття рішень різними школами управління. Організація виконання управлінських рішень.

Тема 15. Керівництво та лідерство

Природа та визначення керівництва і лідерства. Лідерство і управління. Лідер і менеджер. Форми влади та впливу. Стили керівництва. Теорія МакГрегора. Лайкертові системи керівництва. “Решітка менеджменту” Блейка та Мутона. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва. Загальні підходи до вивчення лідерства.

Тема 16. Психологія управління та конфліктологія в медичних закладах

Положення про психологію управління. Перспективні та мнемічні процеси в менеджменті. Комунікативні процеси в управлінській діяльності. Інтелект та його роль у діяльності керівника. Психологічна характеристика процесів прийняття управлінських рішень. Управління стресами в діяльності керівника.

Тема 17. Урегулювання конфліктів та ведення ділових переговорів

Конфлікти в організаціях. Причини конфліктів в організаціях та рівні

виникнення. Класифікація конфліктів в організації. Наслідки конфліктів в організації. Негативний вплив нерозв'язаних конфліктів. Управління конфліктними ситуаціями. Вимоги до керівника при розв'язанні конфлікту в організації.

Важливість урегулювання конфліктів. Урегулювання конфліктів. Ділові переговори. Урегулювання конфліктів при посередництві третьої сторони.

Змістовний модуль 1.3 Економіка охорони здоров'я

Тема 18. Фінансово-економічна система України

Поняття та предмет економіки. Основи економічної теорії. Національна економіка та економічна система. Бюджетна система України на сучасному етапі реформування. Державний бюджет України. Система фінансування ЗС України. Розпорядники коштів. Кошторис військово-медичного закладу.

Порядок планування, витребування та витрачання коштів. Програмна класифікація видатків. Економічна класифікація видатків.

Статті кошторису Міністерства оборони України. Військово-медичний заклад – як складова фінансово-економічної системи країни.

Тема 19. Господарська діяльність закладу охорони здоров'я Міністерства оборони України

Роль та місце начальника госпіталю (санаторію) в організації господарської діяльності закладу.

Принципи управління фінансово-господарською діяльністю.

Основні напрямки щодо поліпшення фінансово-економічного стану закладу охорони здоров'я.

Тема 20. Господарські відносини з підприємствами, установами та закладами

Вибір виконавців в умовах конкурентного середовища.

Тендер – як головний принцип купівлі товарів, робіт, послуг за державні кошти. Порядок укладення господарських договорів. Основні вимоги щодо їх укладення.

Тема 21. Збитки за укладеними господарськими договорами та порядок їх відшкодування

Дебіторська та кредиторська заборгованість.

Претензійна та доарбітражна робота за господарськими договорами. Позовна робота як крайній засіб відшкодування збитків.

Тема 22. Трудові відносини на підприємстві, в установі, закладі

Колективний договір як засіб врегулювання трудових відносин. Індивідуальні трудові спори та порядок їх врегулювання. Колективні трудові спори, підгрунтя виникнення та порядок розв'язання.

Тема 23. Організація оплати праці в бюджетних установах

Заробітна плата в умовах економічних перетворень. Додаткові виплати як економічний важіль у підвищенні продуктивності праці. Суміщення та

сумісництво. Заміщення та замісництво. Роль підвищень, надбавок та доплат у запобіганні плинності кадрів.

Тема 24. Податкова політика держави в умовах економічних реформ

Податки та збори. Види та розміри платежів до бюджету та цільових фондів. Об'єкти та суб'єкти оподаткування. Пільги військово-медичних закладів щодо оподаткування. Відповідальність керівників організацій за порушення податкового законодавства.

Змістовний модуль 1.4 Управління якістю медичної допомоги. Акредитація та ліцензування закладів охорони здоров'я

Тема 25. Аналіз якості медичної допомоги

Поняття якості медичної допомоги. Критерії та характеристика якості медичної допомоги. Концепція якості. Політика і стратегія ВООЗ щодо національних програм безперервного удосконалення якості. Принцип удосконалення системи якості – цикл Демінга. Компоненти якості. Оцінка якості медичної допомоги. Нормативно-законодавча база щодо якості медичної допомоги у сфері охорони здоров'я України.

Тема 26. Управління якістю медичної допомоги

Моделі управління якістю медичної допомоги. Механізми забезпечення якості медичної допомоги. Концепції і підходи розвитку менеджменту якості медичної допомоги. Сучасні інструменти управління якістю: індикатори якості медичної допомоги. Система моніторингу індикаторів якості. Клінічний аудит – процес покращання якості.

Тема 27. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я

Система контролю якості медичної допомоги в Україні. Порядок контролю якості медичної допомоги регламентований МОЗ України. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я: контроль як функція управління, як система і як процес; методичні підходи до формування критеріальної бази контролю якості медичної допомоги; організаційні технології контролю якості медичної допомоги (зовнішній і внутрішній контроль якості, експертна оцінка, аудит, самооцінка тощо). Роль клінічного аудиту і моніторингу якості медичної допомоги у забезпеченні якості.

Тема 28. Стандартизація системи охорони здоров'я України

Основні поняття та загальні положення стандартизації в системі охорони здоров'я. Нормативно-законодавча база щодо стандартизації в охороні здоров'я України. Світові та європейські наукові засади розробки та застосування національних медичних стандартів, клінічних протоколів, формулярів лікарських засобів. Роль доказової медицини у створенні медико-технологічних документів. Формулярна система лікарських засобів європейський і український досвід. Стан системи стандартизації медичного забезпечення Збройних Сил України.

Тема 29. Стандартизація медичного забезпечення збройних сил

Стандартизація медичного забезпечення збройних сил держав-членів НАТО. Класифікація STANAG за напрямками діяльності. Процес розроблення, ратифікації та імплементації STANAG. Система стандартизації медичного забезпечення Збройних Сил України.

Тема 30. Сертифікація медичних послуг

Міжнародні стандарти ISO серії 9000, концепція тотального управління якістю (TQM). Структура стандарту ISO 9001:2000. Система управління якістю відповідно до міжнародного стандарту ISO. Роль міжнародної сертифікації закладів охорони здоров'я відповідно до стандартів якості ISO серії 9001.

Тема 31. Акредитація та ліцензування закладів охорони здоров'я

Порядок акредитації закладів охорони здоров'я в Україні. Роль акредитації в системі забезпечення якості медичної допомоги. Процедура акредитації. Стандарти державної акредитації медичних закладів. Критерії акредитації закладів охорони здоров'я. Поняття ліцензування закладів охорони здоров'я. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики.

КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ

Змістовний модуль 2.1 Бойова і мобілізаційна готовність та бойова підготовка медичної служби

Тема 32. Військово-медична доктрина України

Військово-медична доктрина – науково обґрунтована база створення нової системи медичного забезпечення військовослужбовців ЗС України і пенсіонерів Міністерства оборони України. Принципи Військово-медичної доктрини, термінологія і зміст.

Система лікувально-евакуаційного забезпечення ЗС України.

Військово-медичні стандарти. Медичне забезпечення багатонаціональних збройних сил.

Тема 33. Основи бойової та мобілізаційної готовності медичної служби

Керівні документи з бойової готовності ЗС України. Зміст бойової готовності медичної служби. Ступені бойової готовності, їх призначення і зміст. Основні заходи з приведення медичної служби у визначені ступені бойової готовності. Поняття про мобілізацію. Організація і зміст мобілізаційної роботи начальника медичної служби, начальника (командира) медичного підрозділу (частини, закладу). Основні мобілізаційні документи і порядок їх розробки відповідним медичним начальником.

Бойове злагодження особового складу медичних, підрозділів, частин і закладів. План бойового злагодження.

Тема 34. Організація бойової підготовки медичного складу ЗС України

Роль і місце бойової підготовки в системі підвищення бойової готовності медичної служби ЗС України. Визначення, зміст і завдання бойової підготовки особового складу медичної служби ЗС України. Документи, які регламентують

організацію бойової підготовки особового складу ЗС України. Методи навчання та види навчальних занять, які застосовуються в бойовій підготовці особового складу медичної служби.

Порядок проведення тактико–спеціальних занять (навчань). Методика розробки основних навчально-методичних документів для проведення тактико-спеціальних занять (навчань).

Змістовний модуль 2.2 Організація лікувально-профілактичного забезпечення Збройних Сил України

Тема 35. Актуальні питання лікувально-профілактичного забезпечення ЗС України

Основні завдання медичної служби ЗС України у мирний час. Вимоги Міністра оборони України, командувача Медичних Сил щодо поліпшення медичного забезпечення особового складу ЗС України та ефективного використання медичних ресурсів у військово-медичних закладах ЗС України.

Стан лікувально-профілактичного забезпечення ЗС України та заходи з його подальшого удосконалення в нових економічних умовах. Подальше підвищення ефективності роботи медичної служби військової ланки.

Тема 36. Організація та зміст роботи військового госпіталю як центру профілактичної і лікувально-діагностичної роботи у гарнізоні (зоні відповідальності)

Військовий госпіталь, як медичний та організаційно-методичний центр надання допомоги військовослужбовцям за територіальним принципом. Роль гарнізонного госпіталю в проведенні комплексу лікувально-профілактичних заходів у частинах гарнізону. Зміст і організація роботи лікарів-спеціалістів військових госпіталів в військових частинах гарнізону (територіальної зони відповідальності).

Тема 37. Планування роботи лікувальних закладів ЗС України

Вимоги, які пред'являються до планування. Основні принципи планування. Основні документи, що регламентують планування роботи військового госпіталю. Організація планування лікувальної роботи військового госпіталю в територіальній зоні відповідальності.

Тема 38. Аналіз лікувально-діагностичної роботи лікувальних закладів ЗС України

Мета та завдання аналізу лікувально-діагностичної роботи у військовому госпіталі. Вимоги до аналізу лікувально-діагностичної роботи, етапи аналітичної роботи. Розділи лікувально-діагностичної роботи, з яких аналізується робота лікувального закладу.

Основні статистичні показники, які характеризують лікувально-діагностичну роботу госпіталю.

Методика аналізу лікувально-діагностичної роботи в госпіталі.

КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК (СИЛ)

Змістовний модуль 3.1 Організація медичного забезпечення військ (сил)

Тема 39. Актуальні питання організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ (сил)

Фактори, які визначають розвиток системи лікувально-евакуаційного забезпечення військ (сил).

Характерні умови роботи військово-медичної служби в сучасній війні.

Можлива величина і структура санітарних втрат від сучасних видів зброї. Роль і місце лікувально-евакуаційних заходів в системі медичного забезпечення військ.

Сутність і принципи сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

Етапне лікування та організація медичної евакуації уражених і хворих в сучасній системі лікувально-евакуаційного забезпечення військ (сил).

Напрямки подальшого удосконалення системи лікувально-евакуаційного забезпечення військ (сил).

Тема 40. Основи управління медичною службою

Основні принципи управління медичною службою, його зміст. Вимоги, які пред'являються до управління медичною службою. Підпорядкованість начальників медичної служби.

Методи і послідовність роботи начальника медичної служби бригади з прийняття рішення на організацію медичного забезпечення бою. Порядок оформлення плану медичного забезпечення бригади.

Постановка завдань підлеглим і проведення контролю їх виконання. Управління медичною службою в ході бойових дій.

Тема 41. Медична служба механізованої (танкової) бригади

Завдання та структура медичної служби механізованої (танкової) бригади. Завдання, особовий склад та оснащення медичного пункту батальйону. Організація роботи медичного пункту батальйону (МПБ) в наступальному та оборонному бою.

Завдання, організаційно-штатна структура і оснащення медичної роти бригади. Організація розгортання медичної роти в різних видах бойових дій. Призначення, особовий склад, оснащення та організація роботи функціональних підрозділів медичної роти.

Особливості організації роботи медичної роти при масовому надходженні уражених та хворих.

Облікові та звітні документи медичної роти, порядок їх заповнення.

Тема 42. Військовий мобільний госпіталь, завдання, організаційно-штатна структура, організація роботи

Завдання, організаційна структура, принципова схема розгортання військового мобільного госпіталю. Оснащення та організація роботи військового мобільного госпіталю в бойових умовах. Особливості роботи військового мобільного госпіталю при масовому надходженні поранених і хворих.

Тема 43. Організація медичного забезпечення механізованої (танкової) бригади в різних видах бойових дій (обороні, наступі)

Умови діяльності медичної служби бригади в обороні та наступі. Можлива величина та структура санітарних втрат бригади у різних видах бойових дій. Заходи медичної служби бригади в період підготовки до бойових дій. Організація лікувально-евакуаційних заходів ході бойових дій. Планування медичного забезпечення бригади в обороні. Особливості управління медичною службою бригади в обороні.

Тема 44. Особливості медичного забезпечення військ під час проведення ООС (АТО). Досвід організації медичного забезпечення різних видів бойових дій ЗС України в умовах ООС (АТО)

Підрозділи силових структур, що залучаються до проведення ООС (АТО). Законодавчі акти та укази, що регламентують участь ЗС України в ООС (АТО). Повноваження посадових осіб під час проведення ООС (АТО). Зброя та засоби індивідуального захисту від неї, що використовуються в зоні ООС (АТО). Особливості поранень в зоні ООС (АТО). Структура та рівень санітарних втрат військовослужбовців в зоні ООС (АТО). Індивідуальні засоби медичного захисту та матеріально-технічне забезпечення медичної служби в зоні ООС (АТО). Медичні сили і засоби, що проводять медичне забезпечення ООС (АТО) (догоспітальний і госпітальний етапи). Особливості системи лікувально-евакуаційного забезпечення в зоні ООС (АТО).

Види бойових дій збройних сил України при проведенні ООС (АТО) (блокування, засадні дії, сторожові дії, пошуково-ударні дії, рейдові дії, дії з оборони та утримання об'єктів, прочісування, оперативно-пошукові дії, охоронні дії в комендантських районах) та досвід організації їх медичного забезпечення. Особливості організації медичного забезпечення десантно-штурмових дій. Медичне забезпечення бойових дій в крупному населеному пункті (місті). Особливості організації медичного забезпечення артилерійських підрозділів.

Змістовний модуль 3.2 ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ КРАЇН НАТО

Тема 45. Принципи і політика медичного забезпечення держав-членів НАТО (МС 0326/3)

Ієрархічна нормативно-правова структура медичного забезпечення держав-членів НАТО. Основні вимоги МС 0326/3 - Принципи і політика медичного забезпечення держав-членів НАТО. Призначення, придатність, впровадження. Основні принципи медичного забезпечення відповідно до МС 0326/3. Основні загальнополітичні вимоги медичного забезпечення відповідно до МС 0326/3. Організація медичного забезпечення операцій відповідно до МС 0326/3. Вимоги МС 0326/3 щодо медичного забезпечення різних військових ситуацій.

Тема 46. АJP-4.10 (С) – Об'єднана союзницька доктрина з медичного забезпечення держав-членів НАТО

Основні засади медичного забезпечення держав-членів НАТО відповідно до АJP-4.10 (С) – Об'єднана союзницька доктрина з медичного забезпечення держав-членів НАТО. Організація медичної розвідки. Організація медичного захисту військ (сил) держав-членів НАТО. Організація зв'язку медичної служби та медичні інформаційні системи. Організація цивільно-військового медичного співробітництва. Адміністративні аспекти військової охорони здоров'я.

Тема 47. Нормативно-правові засади щодо здійснення планування медичного забезпечення держав-членів НАТО

ACE Directive 85-8 Medical Support Principles, Policies and Planning Parameters – як основний документ з планування медичного забезпечення держав-членів НАТО. Методика визначення втрат особового складу і потреби в медичних ресурсах. Методика визначення потреби в ліжковому фонді на воєнний час в ЗС США. Госпітальні ресурси ЗС США сучасного зразка на театрі воєнних дій. Організація надання медико-психологічної допомоги в ЗС США на театрі воєнних дій.

Тема 48. Організація медичної допомоги у державах-членах НАТО

Організація надання медичної допомоги у державах-членах НАТО в різних умовах застосування. Модульний підхід до медичного забезпечення держав-членів НАТО. Організація медичної евакуації (види, принципи, пріоритети, медичне регулювання). Медичне постачання та матеріально-технічне забезпечення. Організація медичного забезпечення специфічних військових операцій (наземних, повітряних, морських, спеціальних, з ліквідації наслідків надзвичайних лих). Організація медичної підготовки військового персоналу та фахової підготовки військово-медичного персоналу у державах-членах НАТО. Організація спеціальної медичної допомоги у державах-членах НАТО.

Тема 49. Організація медичного забезпечення в умовах застосування засобів масового знищення у державах-членах НАТО

Уражаючі властивості радіаційної, хімічної та біологічної зброї. Потенційні агенти зброї масового знищення. Планування медичного забезпечення дій військ (сил) в РХБ умовах. Сили і засоби медичної служби, що застосовуються для захисту військ (сил). Організація медичної евакуації при застосуванні зброї масового знищення.

Тема 50. Організація медичного забезпечення багатонаціональних сил під егідою НАТО

Заходи щодо зниження медичного ризику для особового складу миротворчих контингентів. Структура організації та управління медичним забезпеченням багатонаціональних сил. Форми медичного забезпечення багатонаціональних сил. Багатонаціональні спільні навчання військово-медичних служб. Взаємодія приймаючої сторони, цивільних органів і організацій з учасниками багатонаціональних операцій. Елементи медичної координації.

5. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. AJMedP-2. Allied joint medical doctrine for medical evacuation. – 2011. – 54 p.
2. AJMedP-3. Allied joint medical doctrine for medical intelligence. – 2015. – 24 p.
3. AJMedP-4. Allied joint medical force health protection doctrine. – 2011. – 42 p.
4. AJMedP-5. Edition A Version 1, Medical communications and information systems (MedCIS). – 2013. – 46 p.
5. AJMedP-6. Edition A, Version 1, Allied joint civil-military medical interface doctrine. – 2015. – 96 p.
6. AJMedP-7. Edition A, Version 1, Allied Joint Medical Doctrine for Support to chemical, biological, radiological, and nuclear (CBRN) Defensive Operations. – 2015. – 62 p.
7. AJMedP-1. Allied joint medical planning doctrine. – 2011. – 90 p.
8. AJP-4.10, Edition B, Version 1, Allied joint doctrine for medical support. – 2015. – 146 p.
9. AMedP-1.10, Edition A, Version 1, Medical aspects in the management of a major incident/mass casualty situation. – 2015. – 30 p.
10. AMedP-1.6, Edition A, Version 1. Medical evaluation manual. – 2016. – 143 p.
11. AMedP-1.7, Edition A, Version 1. Capability matrix. – 2016. – 22 p.
12. AMedP-1.8, Edition A, Version 1. Skills matrix. – 2016. – 88 p.
13. AMedP-13(A) - NATO glossary of medical terms and definitions. – 2013. – 113 p.
14. AMedP-24. Emergency medical care in the operational environment. – 2011. – 378 p.
15. AMedP-8.1 Edition A Version 1, Documentation relative to initial medical treatment and evacuation. – 2013. – 18 p.
16. Analyzing the US military's casualties in Iraq and Afghanistan. Tariq M. Ashraf, 2008. – 24 p.
17. Army Tactics, Techniques, and Procedures No. 4-02 (ATTP 4-02) Army Health System. – 2011. – 124 p.
18. ATP 4-02.5. Casualty care // Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2012. – 152 p.
19. Busse R. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе / R. Busse, R. B. Saltman, H. Dubois // Главный врач. – 2008. – № 8. – С. 42-58.
20. Busse, R. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе / R. Busse, R. Saltman, H. Dubois // Главный врач. – 2008. – № 9. – С. 61-72.
21. Capability-related medical support planning. – Belgium: Supreme Headquarters Allied Powers Europe, 1993. – 24 p.
22. Chesser S.G. Afghanistan casualties: military forces and civilians / S.G. Chesser // Information Research Specialist. – 2012. – 8 p.
23. Combat casualty care lessons learned from OEF and OIF / E. Savitsky,

C.B. Eastrige [et al.] – Fort Detrik Borden Institute, 2012. – 566 p.

24. Combat lifesaver course: student self-study interschool. Subcourse 0871. Edition C. / U.S. Army Medical Department Center and School Fort Sam Houston, Texas. – 212 p.

25. Emergency war surgery fourth United States Revision. – Borden Institute US Army Medical Department Center and School. – 2013. – 426 p.

26. Evacuation in the field subcourse MD0001 EDITION 200 // U.S. Army medical department center and school Fort Sam Houston, Texas. – 190 p.

27. FM 4-02.10. Theater hospitalization. – Headquarters, Department of the Army, 2000. – 204 p.

28. FMI 3-90.6. Heavy brigade combat team. – Headquarters, Department of the Army, 2005. – 560 p.

29. Gary W. Cooke. Stryker Infantry Carrier Vehicle // сайт Gary's Combat Vehicle Reference Guide 2009 [Электронный ресурс] – Режим доступа <http://www.inetres.com/gp/military/cv/inf/M1126.html>.

30. Hunnicutt R.P. Bradley. A History of American Fighting and Support Vehicles / R.P. Hunnicutt // Новато, Калифорния: Presidio Press, 1999. – 472 с.

31. Joint medical doctrine. Joint Doctrine Publication 4-03 (JDP 4-03). – 2011. – 103 p.

32. Joint warfare publication 4-00. Logistics for joint operations. – 2003. – P. 126.

33. Leland A. American war and military operations casualties: lists and statistics / A. Leland // Information Research Specialist. – 2010. – № 1. – 18 p.

34. Medical evacuation policies in NATO (Allied joint doctrine for medical evacuation). Ingo Hartenstein Elbingerstr. 2 D-41844 Wegberg. – RTO-MP-HFM-157 – 6 p.

35. Medical evacuation. FM 4-02.2 Headquarters Department of the Army Washington, DC, 2007. – 204 p.

36. NATO medical support principles and policies // NATO Publication, Dec. 2013. – 29 p.

37. Planning for health service support: FM 8-55.– Washington: HQ, Department of the Army, 1994. – 213 p.

38. Ranger Medic Handbook. Edition for 75th Ranger Regiment // US Army Special Operations Command. - 2007. – 154 p.

39. Saltman R.B. Системы социального медицинского страхования в Европе. Глава 9. Контрактные отношения и оплата услуг поставщиков медицинских услуг в системах социального медицинского страхования/ R. B. Saltman, R. Busse, J. Figueras // Глав. врач. – 2009. – № 5. – С. 74-79.

40. Tactical Combat Casualty Care. Observations, Insights and Lessons. Handbook. – № 13-21, 2013. – 102 p.

41. The Military Balance / The international institute for strategic studies, 2013. – P. 572.

42. War surgery in Afghanistan and Iraq. A series of cases: 2003-2007 (Textbooks of Military Medicine) / S.C. Nessen, D.E. Lounsbury, S.P. Hetzn et al. – Walter Reed Army Center Borden Institute, 2008. – 400 p.

43. Арбітражний процесуальний кодекс України. (Розділи I, II, III, VIII).

44. Бадюк М.І. Проблеми упровадження системи якості медичної допомоги у закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України / М.І. Бадюк, О.О. Микита // Військова медицина України. – К., 2015. – № 1. – С. 5-10.
45. Бадюк М.І., Солярик В.В., Бадюк Л.М. Окремі питання управління повсякденною діяльністю медичної служби: Навчальний посібник. – К.: УВМА, 2013. – 100 с.
46. Бадюк М.І., Солярик В.В., Бадюк Л.М., Ковида Д.В. Окремі питання економіки охорони здоров'я: Навчальний посібник. – К.: УВМА, 2014. – 104 с.
47. Бадюк М.І., Солярик В.В., Токарчук В.П., Заяц О.І. Організація бойової підготовки медичних підрозділів, частин та закладів Збройних Сил України: Навчальний посібник. – К.: УВМА, 2005. – 139 с.
48. Баєва О. Концептуальні засади підготовки менеджерів для галузі охорони здоров'я / О. Баєва // Вісн. Хмельницького нац. ун-ту. – 2005. – № 4. – Ч.2. – Т.3. – С. 21–25.
49. Баєва О.В. Менеджмент організацій: медичний та фармацевтичний менеджмент: навчальний посібник/ Баєва О. В. – К.: ВД «Персонал», 2009. – 336 с.
50. Баєва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: навчальний посібник. / Баєва О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 640 с.
51. Бараш Ю.Н. Сучасні тенденції реформування сухопутних військ США та Німеччини – досвід для України / Ю.Н. Бараш // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 3(4). – С. 15-21.
52. Бардов В.Г., Бадюк М.І., Омельчук С.Т., Котуза А.С. та ін.. Медичний контроль (санітарний нагляд) за умовами життєдіяльності особового складу: Навчальний посібник. – К.: УВМА, 2006. – 70 с.
53. Богомаз В.М. Оцінка якості медичної допомоги в системі добровільного медичного страхування / В.М. Богомаз // Главный врач. – 2007. – № 1. – С. 77-78.
54. Боровко И.Р. Изменение принципов оказания медицинской помощи и эвакуации пострадавших в условиях современных войн и вооруженных конфликтов / И.Р. Боровко, С.Н. Шнитко // Военная медицина. – №3. – 2011. – С. 5-7.
55. Верба А.В. Роль і місце військової медицини в єдиному медичному просторі України / А.В. Верба // Україна. Здоров'я нації: журнал. – К., 2015. – № 3. – С. 19-21.
56. Военно-полевая хирургия: работа хирургов в условиях ограниченности ресурсов во время вооруженных конфликтов и других ситуаций насилия. Том 2. / К. Жианну, М. Балдан, А. Молде. – М.: МККК, 2013. – 679 с.
57. Вороненко Ю.В. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / під заг. ред. Вороненка Ю.В, Москаленка В.Ф. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680 с.
58. Голяченко О.М., Сердюк А.М., Приходський О.О. Соціальна медицина, організація та економіка охорони здоров'я. Тернопіль – Київ – Вінниця. 1997 – 328 с.

59. Горачук В.В. Управління якістю медичної допомоги в закладі охорони здоров'я. – Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. – Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2012 – 212 с.
60. Громовик Б.П. Менеджмент і маркетинг у фармації./ Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р.– К.: Медицина, 2008. – 750 с.
61. Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-22022019--446-dejaki-pitannja-bezperernogo-profesijnogo-rozvitku-likariv>. (Нормативний документ МОЗ України. Наказ від 22.02.2019 р. № 446).
62. Доктрина Союзного Командування Європи № 85-8 «Принципи, політика та параметри планування медичного забезпечення Союзного Командування Європи» від 26 жовтня 1993 р. – 100 с.
63. Доктрина Тылового обеспечения объединенных вооруженных сил НАТО. Глава 11. Медицинское обеспечения. – 2007. – С. 157-166.
64. Донабедиан А. Качество медицинской помощи: как оно может быть оценено? / А. Донабедиан // Качество медицинской помощи. Теория, практика, эволюция; Под ред. Н.О. Грехем. – 1996. – 241 с.
65. Егоршин А.П. Управление персоналом. – 2–е изд. – Н. Новгород: НИМБ. 1999. – 624 с.
66. Журавель В.И. Основы менеджмента в системе здравоохранения. - К., 1994. – 336 с.
67. Закон України "Про захист прав пацієнтів" // Главный врач. – 2008. – № 2. – С. 53-63.
68. Закон України від 20.12.91 р. № 2012-XII „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ (в редакції від 17.09.2020)..
69. Закон України від 25.03.92 р. № 2233-XII „Про військовий обов'язок і військову службу“ (в редакції від 05.11.2020).
70. Закон України № 1647 Про правовий режим воєнного стану (06.04.2000).
71. Закон України від 06.12.91 р. № 1934-XII „Про Збройні Сили України“ (в редакції від 17.09.2020).
72. Закон України від 06.12.91 р. № 1933-XII "Про оборону України" (в редакції від 17.09.2020).
73. Закон України від 21.10.93 р. № 3543-XII" Про мобілізаційну підготовку та мобілізаційов (редакції від 25.09.2019).
74. Закон України № 3855 Про державну таємницю (21.01.94).
75. Закон України № 548 Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України (24.03.99)
76. Закон України № 549 Про Стройовий статут Збройних Сил України (24.03.99)
77. Закон України № 550 Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України (24.03.99)
78. Закон України № 551 Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України (24.03.99).

79. Закон України від 05.10.2000 р. №2017-III «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».
80. Закон України від 1 липня 1993 року №3356-XII «Про колективні договори і угоди».
81. Закон України від 16 квітня 1991 року №959-XII „Про зовнішньоекономічну діяльність“.
82. Закон України від 21 вересня 1999 року №1075-XIV. “Про правовий режим майна у Збройних Силах України”.
83. Закон України від 21 вересня 1999 року №1076-XIV “Про господарську діяльність у Збройних Силах України”.
84. Закон України від 22 лютого 2000 року №1490 „Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти“.
85. Закон України від 23 вересня 1994 року №185/94-ВР „Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті“.
86. Закон України від 26 червня 1997 року №400/97-ВР „Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування“.
87. Закон України від 3 квітня 1997 року №168/97-ВР “Про податок на додану вартість” (зі змінами та доповненнями станом на 7 березня 2002 року №3118-III).
88. Закон України від 5 листопада 1991 року №1788-XII „Про пенсійне забезпечення“.
89. Законах України 1 червня 2000 року №1775-III „Про ліцензування певних видів господарської діяльності“.
90. Законодавчі ініціативи у сфері запровадження системи загальнообов'язкового соціального медичного страхування в Україні // Главный врач. – 2008. – №1. – С. 34-39.
91. Збірник вказівок Головного фінансового управління Міністерства оборони України від 20 червня 2000 року №9 “Про введення в дію Інструкції про тимчасовий порядок фінансового планування, фінансування, витрачання та використання коштів за кошторисом Міністерства оборони України”.
92. ИСО 9000-2000. Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь (взамен ИСО 9000:1993 и ИСО 8402:1994). – 40 с.
93. Керівництво з медичного забезпечення Збройних Сил України / за ред. Андронатія В.Б., Клівенка Ю.Ф. – К. : НДІ ПВМ УВМА, 2016 – 512 с.
94. Кибанов А.Я. Основы управления персоналом: Учебник. – М.: ИНФА, 2002.
95. Кіча Д.І., Фоміна А.В. Основи економіки та фінансування охорони здоров'я, 2005.
96. Кодекс законів про працю України. Статті 1-20, 221-241.
97. Кодекс України „Про адміністративні правопорушення“ від 7 грудня 1984 року №8073-X (в редакції від 05.12.2009).
98. Конвенция о запрещении или ограничении применения конкретных видов обычного оружия, которые могут считаться наносящими чрезмерные повреждения или имеющими неизбирательное действие / United Nations – Treaty Series. – 1983. – Vol. 1342, I-22495. – 195 с.

99. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. К: Преса України, 1997 – 80 с.
100. Концепція до 2020 р. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Нац. мед. акад. після диплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи; уклад.: Ю.В. Вороненко [та ін.]. – Київ, 2014. – 43 с.
101. Корнюшко И.Г. Анализ использования полевых медицинских формирований в армиях стран НАТО и Вооруженных Силах Российской Федерации / И.Г. Корнюшко, С.В. Яковлев, Н.В. Мурашев др. // Военно-медицинский журнал. – 2011. – №12. – С. 4-13.
102. Корнюшко И.Г. Организация медицинского обеспечения вооруженных сил США / И.Г. Корнюшко, С.В. Яковлев, М.Р. Булатов и др. // Военно-медицинский журнал. – 2012. – №5. – С. 13-18.
103. Котуза А.С. Військово-медичний облік та звітність. Основи статистичного аналізу роботи та оцінка медичної служби військової частини (з'єднання) і військового госпіталю на мирний час: Навчальний посібник. – К.: УВМА, 2009. – 228 с.
104. Котуза А.С. Планування діяльності медичної служби Збройних Сил України: Монографія. – 2006. – 244 с.
105. Котуза А.С., Омельчук С.Т. Організаційні та методологічні основи управління системою військової охорони здоров'я на засадах ризик-орієнтованого підходу: Монографія. – 2005. – 228 с.
106. Кошечев А.Г. Хирургическая тактика «Damage control» при лечении тяжелых боевых ранений и травм / А.Г. Кошечев, А.А. Завражнов, П.Г. Алисов и др. // Военно-медицинский журнал. – 2001. – № 10. – С. 27-31.
107. Кранов А. Индивидуальная медицинская экипировка военнослужащих и комплектно-табельное оснащение подразделений Сухопутных войск США / А. Кранов // Зарубежное военное обозрение. – 2012. – №2. – С.51-57.
108. Кранов А. Оснащение полевых лечебных учреждений вооруженных сил США / А. Кранов // Зарубежное военное обозрение. – 2010. – № 3. – С.35-40.
109. Критерії (умови) державної акредитації лікувально-профілактичних закладів. – К.; 2007. – 142 с.
110. Крушельницька О.В. Управління персоналом: навчальний посібник. / Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. – К.: «Кондор». – 2003.
111. Кузьмін .Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. - К.: Академвидав, 2007. - 464 с.
112. Медичні стандарти первинної і вторинної медичної допомоги населенню / Заг. ред. Г. Росс, О.М. Новічкова, А.В. Степаненко, Д.В. Варивончик / NICARE. – К., 2006. – 238 с.
113. Менеджмент в охороні здоров'я. Управління організаціями у сфері охорони здоров'я : конспекти лекцій для слухачів спеціальності 8.15010006 “Державне управління у сфері охорони здоров'я ”галузі знань 1501 “Державне управління” / авт. кол. : Я. Ф. Радиш, Н. О. Васюк, Л. А. Мельник. –К. : НАДУ, 2015. – 92 с.

114. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / Перевод с англ. – М.: Дело, 1992. – 572 с.
115. Москаленко В.Ф. Збереження та зміцнення професійного здоров'я військовослужбовців Збройних Сил України / В. Ф. Москаленко, О. Г. Шекера // Главный врач. – 2008. – № 11. – С. 81-82.
116. Нагорна А.М. Проблема якості в охороні здоров'я: Монографія / А.М. Нагорна, А.В. Степаненко, А.М. Морозов. – «Абетка-НОВА». – 2002 р. – 384 с.
117. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Міністерством охорони здоров'я України № 38/63 від 16 лютого 2001 р. (зі змінами) «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики».
118. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 174 від 05.06.97 Про затвердження Положення про клінічний лікувально-профілактичний заклад охорони здоров'я.
119. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 239 від 01.08.96 Про затвердження державних санітарних правил та норм.
120. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 274 від 04.09.96 Про затвердження схем посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників закладів охорони здоров'я та соціального захисту населення.
121. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 359 від 19.12.97 Номенклатура лікарських спеціальностей.
122. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 359 від 19.12.97 Про подальше удосконалення атестації лікарів.
123. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 78 від 18.04.2000 Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу Міністерства охорони здоров'я України.
124. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.04.2009 № 230 "Про затвердження Положення про Ліцензійну комісію МОЗ України".
125. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.02.2008 № 65 "Про затвердження стандартів надання адміністративних послуг в Міністерстві охорони здоров'я України".
126. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 14.03.2011 № 142 "Про вдосконалення державної акредитації закладів охорони здоров'я".
127. Наказ Міністерства праці України від 28 червня 1993 року №43 "Про затвердження Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій".
128. Наказ Міністра оборони України № 300 від 16.07.97 Про затвердження Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України (22.12.97).
129. Наказ Міністра оборони України № 9 від 17.01.2000 Про затвердження Інструкції про порядок відшкодування військовослужбовцям Збройних Сил витрат на службові відрядження в межах України.
130. Наказ МО України від 22.02.2016 № 95 «Про затвердження Концепції підготовки Збройних Сил України».
131. Наказ Міністра оборони України від 06.07.14 № 508 “Про

затвердження Положення про організацію медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки”.

132. Наказ Міністра оборони України від 06.11.06 № 645 введено в дію “Керівництво з диспансеризації військовослужбовців Збройних Сил України”.

133. Наказ Міністра оборони України від 10.05.07 № 235 “Про затвердження Положення про організацію та здійснення медичного забезпечення Збройних Сил України за територіальним принципом”.

134. Наказ Міністра оборони України від 12.01.00 № 8 “Про заходи щодо попередження заносу та розповсюдження грипу і гострих респіраторних вірусних інфекцій серед особового складу Збройних Сил України”.

135. Наказ Міністра оборони України від 14.02.06 № 81 “Про затвердження Інструкції про проведення обов’язкового попереднього та періодичних оглядів у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України”.

136. Наказ Міністра оборони України від 14.08.2008 № 402 „Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу та медичний огляд у Збройних Силах України“.

137. Наказ Міністра оборони України від 14.09.07 № 531 “Про затвердження Інструкції з організації та надання невідкладної медичної допомоги у Збройних Силах України”.

138. Наказ Міністра оборони України від 17 жовтня 2000 року №409 „Про затвердження Положення про умови та порядок виплати працівникам Збройних Сил України надбавки за вислугу років“.

139. Наказ Міністра оборони України від 20.02.08 № 59 “Про затвердження Положення про військово-медичні клінічні центри Збройних Сил України”.

140. Наказ Міністра оборони України від 24.12.10 № 690 “Про затвердження Тимчасового керівництва з обліку військового майна у Збройних Силах України”.

141. Наказ Міністра оборони України від 27 серпня 2001 року №293 „Про впорядкування умов оплати праці працівників військово-медичних закладів (підрозділів) Збройних Сил України“.

142. Наказ Міністра охорони здоров’я України від 11.09 2000 р. № 214 “Про затвердження плану поетапного переходу до організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини”.

143. Наказ Міністра фінансів України від 27 грудня 2001 року №604 “Про бюджетну класифікацію та її запровадження”.

144. Наказ МОЗ України від 24 лютого 2010 року N 163 «Про управління якістю медичної допомоги»

145. Наказ МО України від 29.05. 13 р. № 352 «Про затвердження Тимчасової інструкції про порядок організації і проведення перевірок та оцінювання набуття оперативних (бойових) спроможностей у ЗС України».

146. Наказ начальника ГВМУ МО України № 81 від 13.10.98 Про введення в дію Програми командирської (професійної) підготовки офіцерського складу військово-медичних частин та установ ЗС України.

147. Наказ Начальника Генерального штабу Збройних Сил України від 16.09.13 № 200 “Про затвердження Інструкції з діловодства в Збройних Силах України”.

148. Новічкова О. Посібник для розробників клінічних рекомендацій/медичних стандартів (скорочений варіант) / О. Новічкова, Г. Росс, А. Степаненко. – 2007. – 71с.

149. Общепрактическая и семейная медицина. Под ред. Михаэля М., Кохина. 1997, Минск. Беларусь. – 618 с.

150. Державна політика та економіка охорони здоров'я в Україні. Практикум. / М. Белінська, В. Григорович, Л. Жаліло та інші. За заг. ред. І. Розпутенка, І. Солоненка. – К.: Вид – во “К.І.С.” 2002. – 216 с.

151. Організація контролю якості медичної допомоги в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Ю.В. Вороненко, Н.Г. Гойда, О.З. Децик та ін. – К., 2014 р. – 42 с.

152. Організація медичного забезпечення збройних сил європейських держав: навч. посіб. з курсу інозем. мед. Термінології / [М.І. Бадюк, О.В. Рудинський, В.В. Солярик та ін.] – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 104 с.

153. Організація медичного забезпечення збройних сил країн НАТО: Навчальний посібник / О.О. Сохін, О.В. Ричка, О.Ю. Булах та ін.; За ред. В.Д. Юрченка, В.В. Вороненка. – К., 2006. – 368 с.

154. Основи законодавства України про охорону здоров'я (1993) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2812-12>. – Назва з екрану. – (Закон України).

155. Осовська Г. В. Менеджмент організацій: підручник. / Осовська Г.В., Осовський О. А. – К.: Кондор, 2009. – 680 с.

156. Підгорна Л.М. Аналітичний огляд систем охорони здоров'я в різних країнах світу // Главный врач. – 2008. – №1. – С. 40-44.

157. Поживілова О. В. Науковий супровід реформування системи охорони здоров'я України: стан і тенденції розвитку [Текст] : монографія / О.В. Поживілова. – К. : ДКС-Центр, 2012. – 271 с.

158. Порядок контролю якості медичної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12>. – Назва з екрану. – (Нормативний документ Міністерства охорони здоров'я України. Наказ від 28.09.2012 № 752).

159. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти України III-IV рівнів акредитації / За ред. професора Бадюка М.І. – К.: “МП Леся”, 2013. – 430 с.

160. Організація медичного забезпечення механізованої бригади в обороні: навчальний посібник / Бадюк М.І., Солярик В.В., Савицький В.Л. та ін. – К.: МП Леся, 2018. – 108 с.

161. Організація медичного забезпечення механізованої бригади в наступальному бою: Навчальний посібник / Бадюк М.І., Солярик В.В., Шугалій Є.П. та ін. – К.: “МП Леся” ,2018. –141с.

162. Постанова Кабінету Міністрів України № 1138 від 17 вересня 1996 р. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти.

163. Постанова Кабінету Міністрів України № 765 від 15 липня 1997 р. «Про затвердження Порядку державної акредитації закладу охорони здоров'я» (зі змінами). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-97-%D0%BF>. – Назва з екрану. – (Закон України).

164. Постанова Кабінету Міністрів України № 819 Про взаємодію медичних служб Збройних Сил та інших військових формувань із державною системою охорони здоров'я і про створення загальнодержавної системи екстремальної медицини (16.10.95).

165. Планування медичного забезпечення механізованого батальйону в умовах ведення оборонного бою / Бадюк М.І., Солярик В.В., Ковида Д.В., Козачок В.Ю., Серeda І.К., Микита О.О., Бірюк І.Г. – К.: “МП Леся”, 2016. –96 с.

166. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2002 року № 659 „Про затвердження переліку груп власних надходжень бюджетних установ, вимог щодо їх утворення та напрямів використання“.

167. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2000 р. № 989 “Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я”.

168. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 1995 року №690 „Загальні положення про юридичну службу міністерства, іншого центрального органу державної виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації“.

169. Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів: Навчальний посібник. / Бадюк М.І., Ковида Д.В., Микита О.О., Козачок В.Ю., Серeda І.К., Швець А.В.; За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2018. – 204 с.

170. Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 31 серпня 1996 року №1033 „Про заходи щодо залучення додаткових надходжень до бюджету та підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів для забезпечення фінансування“.

171. Постанова Ради Міністрів СРСР від 4 грудня 1981 року. №1145 „Про порядок і умови суміщення професій (посад)“ (у редакції. Постанов Ради Міністрів СРСР від 19.02.87р. №222, від 01.12.87р. №1367, від 05.02.88р. №153, від 31.05.88р. №689, від 17.08.89р. №657).

172. Правові аспекти надання платних медичних послуг в Україні / І.В. Яковенко та ін. // Главный врач. – 2008. – № 10. – С. 78-79.

173. Про внесення змін до наказу МОЗ України від 14 березня 2011 року № 142 "Про вдосконалення державної акредитації закладів охорони здоров'я". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0031-14>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 20.12.2013 № 1116).

174. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [/http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3611-17](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3611-17). – Назва з екрану. – (Закон України від 7 липня 2011 року N 3611-VI).

175. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>. – Назва з екрану. – (Закон України від 05.10.2000 р. №2017-III).

176. Про затвердження Галузевої програми стандартизації медичної допомоги на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0597282-11>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 16.09.2011 р. № 597).

177. Про затвердження Галузевої програми стандартизації медичної допомоги на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110916_597.html. – Назва з екрану. – (Нормативний документ МОЗ України. Наказ від 16.09.2011 р. № 597).

178. Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20110801_454.html. – Назва з екрану. – (Нормативний документ Міністерства охорони здоров'я України. Наказ від 01.08.2011 № 454).

179. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики»){Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1105 від 27.12.2017.

180. Про затвердження Положення про Ліцензійну комісію МОЗ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0677282-12/sp:max20>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 31.08.2012 № 677).

181. Про ліцензування видів господарської діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>. – Назва з екрану. – (Закон України № 222-VIII від 02.03.2015 р.).

182. Про стандартизацію. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>. – Назва з екрану. – (Закон України від 5.06.2014 р. № 1315-VII).

183. Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2001-12/paran8>. (Нормативний документ МОЗ України. Наказ від 28.09.2012 р. №751 (зі змінами від 2018 р.)).

184. Про створення формулярної системи забезпечення лікарськими засобами закладів охорони здоров'я. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1003-09>. – Назва з екрану. – (Наказ МОЗ України від 22.07.2009 № 529 (зі змінами)).

185. Рекомендації Міністерства юстиції України від 15 січня 1996 року №2 "Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації".

186. Рекомендації щодо вдосконалення системи управління якістю медичної допомоги в Україні: акредитація медичних закладів. Представництво Європейської Комісії в Україні. – Київ, 2009. – 64 с.
187. Військово-медична доктрина України — затверджена КМУ від 31 жовтня 2018 року.
188. Рожкова І. В. Конкурентоспроможність регіонального управління охороною громадського здоров'я в умовах суспільних трансформацій в Україні : монографія / І. В. Рожкова. – К. : Фенікс, 2009. – 372 с.
189. Російсько-українсько-англійський довідник з військової та екстремальної медицини / НДІ проблем військової медицини ЗС України.– За ред. В.Я. Білого і О.О. Сохіна. – 2-е доп. і випр. вид. – Ірпінь, 2003. – 242 с.
190. Рудь В.А., Гуткевич С.О. Менеджмент: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
191. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе // Главный врач. – 2008. – № 7. – С. 44-54.
192. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе. Глава 7. Солидарность и конкуренция в странах с системой социального медицинского страхования // Глав. врач. – 2009. – № 2. – С. 32-41.
193. Системы социального медицинского страхования в Западной Европе. Глава 9. Контрактные отношения и оплата услуг поставщиков медицинских услуг в системах социального медицинского страхования // Глав. врач. – 2009. – № 6. – С. 41-49.
194. Скакун М.П. Основи доказової медицини / М.П. Скакун. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 244 с.
195. Сохін О.О. Лікувально-евакуаційне забезпечення Збройних Сил у країнах НАТО: Навч. посібник / За ред. В.Я. Білого і В.В. Паська. – К.: УВМА, 2002. – 134 с.
196. Соціальна медицина та організація здоров'я. /Під редакцією Вороненка Ю.В., Москаленка В.Ф. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 676 с.
197. Сумісний наказ Академії медичних наук України та Міністра охорони здоров'я України від 23.02.2001 р. № 72 “Про затвердження окремих документів з питань сімейної медицини”.
198. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2): підготовка військовослужбовця з тактичної медицини. – К.: “МП Леся”, 2015. – 148 с.
199. Стандарт підготовки: Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї) (видання 1). – К.: “МП Леся”, 2015. – 416 с.
200. Управління повсякденною діяльністю медичної служби / За ред. Бадюка М.І. – К.: “МП Леся”, 2012. – 382 с.
201. Форми та зміст медичної облікової документації для медичних підрозділів військових частин Збройних Сил України: Методичні рекомендації / [В.І. Рудь, О.В. Горішна, Г.В. Іванцова та ін.]; за ред. д.мед.н., проф. О.М. Власенко. – К: УВМА, 2014. – 261 с.
202. Хвисюк М.І. Менеджмент в охороні здоров'я: підручник. Частина 1/ За заг. ред. Хвисюка М.І., Парфьонова І.І. – Х.: ТОВ «Оберіг», 2008. – 358с.
203. Хвисюк М.І. Менеджмент в охороні здоров'я: підручник. Частина 2/ За заг. ред. Хвисюка М.І., Парфьонова І.І. – Х.: ТОВ «Оберіг», 2008. – 550 с.

204. Цивільний кодекс України.
205. Шевченко Ю.Л., Гуров А.Н. Экономика медицинского обеспечения войск. // Учебное пособие. – С.-Петербург, 1996. – 157 с.
206. Шиган Е.Н. Системный анализ в здравоохранении. М., 1992.
207. Шутов М.М. Економіка та менеджмент охорони здоров'я: регіональний аспект: навчальний посібник / Шутов М.М. . – Харків, 2000. – 365 с.
208. Щепин О.П., Стародубов В.В., Линденбрaten А.Л., Галанова Г.И. Методологические основы и механизмы обеспечения качества медицинской помощи. – М., 2002. – 176 с.

6. Види контролю та методи їх проведення

Для визначення рівня засвоєння ад'юнктами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- проведення попереднього тестування для визначення базового рівня знань ад'юнктів;
- оцінювання ад'юнктів під час семінарських та практичних занять;
- оцінювання виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- проведення підсумкового модульного контролю за кожним модулем;
- проведення іспиту.

Оцінка успішності ад'юнктів з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння модуля і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні.

Для тих ад'юнктів, які не склали підсумковий модульний контроль, по завершенню вивчення кредитного модуля передбачається термін для перескладання.

7. Засоби діагностики успішності навчання

Тести, завдання для практичних занять, теми рефератів для семінарських занять, завдання для самостійної роботи, перелік питань і білети до підсумкового модульного контролю (1, 2, 3) та іспиту.